

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Meistaru iela 10, Rīga, LV-1050, tālr. 27343432, e-pasts seplp@seplp.lv, www.seplp.lv

Rīgā, 25.08.2023. Nr. 15/6-3

Atzinums par 10. augusta iesniegumu Nr. 33/6-1 par LTV7 raidījuma “Šodien vakarā” 2023. gada 9. augusta sižetu.

2023. gada 10. augustā Latvijas sabiedrisko mediju ombuds Anda Rožukalne saņēma [..] iesniegumu (turpmāk tekstā – Iesniegums vai Iesniedzējs) par VSAI “Latvijas Televīzija” (turpmāk tekstā – LTV) televīzijas kanāla LTV7 9. augusta raidījumā “Сегодня вечером” (Šodien vakarā) pārraidītā sižeta ““Дом Москвы” возвращается” (“Maskavas nams” atgriežas) – https://replay.lsm.lv/lv/ieraksts/lv/301853/dom-moskvy-vozvrashhaetsia?fbclid=IwAR3U67ec48kJEH_StcBosmj2a5CNZXr35GjGV1ATEBI n3xm92X-AZqwanD0 atbilstību profesionālās ētikas principiem.

Lai sagatavotu atbildes, ombuds no 2023. gada 11. augusta līdz 25. augustam iepazinās ar Iesniegumā minēto sižetu un uzdeva jautājumus LTV galvenajai redaktorei un RUS.LSM.lv galvenajai redaktorei.

Izvērtējot Iesniegumu, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda

Rožukalne

konstatē:

[1] 2023. gada 10. augustā saņemtajā [..] Iesniegumā pievērsta uzmanība LTV7 raidījumā “Сегодня вечером” (Šodien vakarā) pārraidītam sižetam ““Дом Москвы” возвращается” (“Maskavas nams” atgriežas). Iesniedzēja ieskatā tas ir tendenciozs un neatbilst “žurnalistu principiem ieverot Latvijas valsts iedzīvotāju intereses bet sižets bija krievu žurnalistu propogandas stila” (saglabāta iesniedzēja oriģinālā rakstība – *ombuda piez.*).

[2] Atbildot uz ombuda 2023. gada 11. augusta vēstuli Nr. 29/6-2, 2023. gada 18. augustā ir saņemta LTV vēstule Nr. 150/1-6.2, kurā sniegtas LTV atbildes uz ombuda jautājumiem par šajā atzinumā izskatāmo Iesniegumu.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda

Rožukalne

secina:

[3] Ombuds ir saņēmis [...] Iesniegumu, kurā pievērsta uzmanība, iespējamai tendenciozitātei un žurnālistikas neprofesionālismam 2023. gada 9. augustā LTV7 raidījumā “Сегодня вечером” (Šodien vakarā) pārraidītajā sižetā ““Дом Москвы” возвращается” (“Maskavas nams” atgriežas), kas vēstī par to, ka jaunā Maskavas nama vadība atjauno uz ēkas fasādes uzrakstu “Maskavas nams”. Situāciju ar uzraksta noņemšanu un domas par iepriekšējās kārtības atjaunošanu pauž nama jaunā vadītāja.

[4] LTV atbildes vēstulē skaidro, ka šī sižeta veidošanas mērķis ir bijis turpināt jau iesāktu tēmu: “Dažas dienas pirms šī sižeta (6. augustā) mēs veidojām citu materiālu par to, ka Maskavas nama nu jau bijušais direktors nolēmis noņemt Maskavas nama nosaukumu no ēkas fasādes, jo uzskata, ka, kamēr Krievija turpina savu karu pret Ukrainu, šādam nosaukumam Rīgā nevajadzētu būt. (skatīt: <https://www.youtube.com/watch?v=8B2xhfnWmAc>).” Tajā esot arī Jāņa Dombavas, kā Saeimas Nacionālās drošības komitējas vadītāja, viedoklis par ēkas iespējamo nākotni, kā arī šī sižeta beigās jaunā direktore saka, ka burti tiks atgriezti. S.Rože piebilst, ka tādējādi “tiek ievēroti žurnālistikas pamatprincipi un pārstāvēti visu pušu viedokļi”.

Kā skaidro LTV, dažas dienas vēlāk, 9. augustā, “mēs uzzinājām, ka pie Maskavas nama notiek aktivitātes, lai atgrieztu burtus. Tāpēc arī aizbraucām nofilmēt to, kā arī nointervēt jauno direktori, kāpēc viņa to dara, jo iepriekšējais direktors savu rīcību ar burtu noņemšanu pamatojis ar ģeopolitisko situāciju pasaulē, karu Ukrainā un vēlmi pasargāt pašu ēku no iespējamā vandālisma. Gribējām parādīt, ka neskatoties uz to, ka šiem burtiem pievērsta pat mediju uzmanība, viņa rīkojas pēc saviem uzskatiem un principiem”.

Komentējot ombuda jautājumu par sižeta satura atbilstību objektivitātes principam,

LTV atzīst, ka, “ja skatās šo direktores komentāru atrauti no iepriekšējā sižeta, varētu likties, ka informācija ir sniegta neobjektīvi, jo tiek parādīts tikai viens viedoklis, taču situāciju tomēr vajadzētu vērtēt kopumā, ņemot vērā arī pirmo 6. augusta sižetu”. Vienlaikus LTV norāda: “Varam piekrist, ka 9. augusta sižetā trūkst konteksta, un mums tas būtu jāpapildina ar informāciju par to, ka mēs jau iepriekš veidojām sižetu, kur visi viedokļi tika atspoguļoti. Redakcijā šis gadījums jau ir pārrunāts un atgādināts, ka katru ziņu jāpapildina ar kontekstu. It īpaši ja sižets balstās uz viena cilvēka viedokli.”

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda Rožukalne

vērš uzmanību:

[5] Sabiedrisko mediju ombuds atzinumus sniedz normatīvo aktu definētajās kompetences robežās un izmantojot sabiedrisko mediju redakcionālās vadlīnijas un Rīcības un ētikas kodeksu normas, kas attiecas uz profesionālo ētiku un tās ievērošanu redakcionālajos lēmumos un profesionālajās procedūrās, kas veiktas sabiedrisko mediju satura veidošanas procesā. Nedz normatīvie akti, nedz sabiedrisko mediju redakcionālās vadlīnijas un LTV Rīcības un ētikas kodekss nedod ombudam tiesības sniegt iesniegumā minēto apstākļu juridisko izvērtējumu, ombuds nevērtē Iesniedzēja uzskatus vai iesniegumā pausto viedokli. Ombuda pienākums ir respektēt sabiedrisko mediju redakcionālo neatkarību un vērtēt to darbības un satura atbilstību pašregulācijas aktiem.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda

Rožukalne

atzīst:

[6] Izvērtējot Iesniegumu, sabiedrībai piedāvāto informāciju Iesniegumā minētajā sižetā un LTV skaidrojumu, atzīstu, ka sižetā nav ievērots sabiedrisko mediju Redakcionālo vadlīniju 1.4 sadaļā “Sabiedrisko mediju darbības profesionālie principi” minētais princips “Objektivitāte”: “Sabiedriskie mediji satura izklāstā balstās uz faktiem, izmanto informāciju, kas palīdz saprast kontekstu, un gādā, lai izskan tematam, žanram vai raidījuma formātam būtiskie argumenti un viedokļi. Nav pieļaujama tendenciozitāte satura izklāstā (..)”.

Konkrētais sižets nav tendenciozs, tas pievieno jaunu informāciju iepriekš publicētajam

sižetam par uzraksta “Maskavas nams” noņemšanu no ēkas Rīgā, Alfrēda Kalniņa ielā, jo notikumā konstatēts jauns pavērsiens. Iepriekšējais sižets ir izvērsts, tas izklāsta gan aktuālā notikuma apstākļus, gan tajā plaši raksturots t.s. Maskavas nama darbības un ienākumu veidošanas konteksts, pievienoti arī dažādi viedokļi. Var saprast, ka žurnālisti jauno informāciju uzskata par daļu no iepriekš vēstītā, jo abi sižeti seko viens otram, tomēr starp tiem ir vairākas dienas. Pirmais sižets pārraidīts 2023. gada 4. augustā, otrs 9. augustā, tā pieteikumā informējot, ka “pagājušajā nedēļā uzraksts tika noņemts”. Uzskatu, ka raidījuma veidotāji nevar paļauties tikai uz to, ka skatītāji atceras iepriekšējo sižetu vai to ir redzējuši. Iesniegumā minētajā sižetā, kas vakara ziņu programmā iekļauts 9. augustā, pietrūkst lakoniskas, īsā teikumā iekļautas informācijas, par uzraksta “Maskavas nams” noņemšanas iemesliem, proti, iepriekšējais vadītājs no demontēja, jo uzskatīja, ka tas neiederas publiskajā vidē pēc Krievijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā. Tā kā 9. augusta sižeta saturu veidot tikai viena cilvēka viedoklis, skatītājiem var nebūt saprotama tajā pieminēto cilvēku rīcības motivācija un paša notikuma būtība, līdz ar to neskaidrs ir jaunā sižeta saturs un tā publicēšanas iemesls. Pozitīvi vērtējams ir redakcijas atzītājs, ka sižetā nav ietverta pietiekama konteksta informācija un fakts, ka redakcijā jau šis gadījums apspriests.

Izvērtējot atzīto Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda
Rožukalne

iesaka:

[7] Veidojot saturu, kas nodrošina žurnālistikas principu sekot līdzī kāda jautājuma risināšanai un to atspoguļot, un apzinoties, ka mūsdienās auditorija mediju saturam var piekļūt un to patērēt dažādās platformās un formātos, ir jāņem vērā, ka auditorija ne vienmēr būs informēta par to, kas ir ziņots iepriekš. Tāpēc katrai ziņu vienībai būtu jāietver konteksta informācija, kas auditorijai ļauj labāk saprast, kāpēc par konkrēto jautājumu tiek ziņots. Tas dotu iespēju ievērot LTV Ētikas un rīcības kodeksu un sabiedrisko mediju Redakcionālās vadlīnijas.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas

līdzekļu ombuds

(paraksts)*

Anda Rožukalne

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN
SATUR LAIKA ZĪMOGU